

21. december 2022, af Majken Husted

Regenerativt landbrug i en dansk økologisk kontekst

Regenerativt betyder genopbygning, genoprettelse, gendannelse eller genskabelse, og i landbrugsmæssig sammenhæng er der tale om en genopbygning af den frugtbare jord.

Regenerativt landbrug er et relativt nyt begreb, og der findes ikke en stram definition. Derimod er begrebet afsæt for en fortløbende diskussion og udveksling af landbrugspraksisser på tværs af driftsformer, som formodentligt eller beviseligt kan regenerere landbrugsjorden, ud fra en hypotese om, at centrale dele af almen, moderne landbrugspraksis degenererer jordens naturlige frugtbarhed. Regenerativt landbrug er således ikke lig med økologisk dyrkningspraksis, selv om flere af de økologiske principper kan kaldes regenerative.

Der eksisterer flere definitioner og opstillinger af principper for regenerativt landbrug, og de hyppigst citerede er disse fem principper:

- Minimal forstyrrelse af jorden
- Jorddække året rundt
- Levende rødder året rundt
- Maksimal diversitet
- Integration af planteavl og husdyrhold

De regenerative principper i en dansk kontekst

Mange af de ideer og koncepter, som den regenerative bevægelse baserer sig på, er udviklet i egne af verden, hvor dyrkningsforholdene er markant forskellige fra de danske.

Forside / Nyheder / 2022 / **Regenerativt landbrug i en dansk økologisk kontekst**

I Innovationscenter for Økologisk Landbrug har vi arbejdet på at tilpasse de regenerative principper til en dansk kontekst. Her har vi inkluderet elementer fra definitioner og benævnelser af principper, som rækker ud over de fem hovedprincipper for det regenerative landbrug. I en dansk kontekst er vi på den måde nået frem til, at følgende fem principper er særligt relevante:

- Minimal forstyrrelse af jorden
- Grønt plantedække året rundt
- Maksimal diversitet
- Integration af husdyr
- Recirkulering

Minimal forstyrrelse
af jorden

Grønt plantedække
året rundt

Maksimal diversitet

Integration
af husdyr

Recirkulering

Minimal forstyrrelse af jorden

Dette princip bygger på, at man ved at forstyrre jorden mindst muligt med jordbearbejdning og input af bestemte gødningstyper og pesticider, skaber et bedre udgangspunkt for en levende jord. Jordbearbejdning forstyrrer jordens mikro- og makroliv, hvor særligt regnorme forstyrres ved, at deres permanente gange og rodkanaler ødelægges. Når man bearbejder jorden, går det også udover svampene i jorden, da svampemycelier ødelægges ved jordbearbejdning.

Grønt plantedække året rundt

Dette princip har dels til formål at beskytte jordoverfladen mod vind- og vanderosion, samt at reducere udsving i fugt og temperatur i jorden. Under danske forhold kan man komme langt med at sikre et levende plantedække året rundt, og dermed sikre en aktiv fotosyntese i så stor en del af året som muligt, ved hjælp af undersåede og overvintrende efterafgrøder. Princippet har også til formål at sikre et fødegrundlag for jordens liv igennem levende planterødder og rodeksudater.

Ved at maksimere andelen af året med voksende planter, maksimerer man også inputtet af føde til jordens liv, samtidig med at det medvirker til at optage og binde CO₂ i jorden.

Maksimal diversitet

Dette princip bygger på en antagelse om, at "naturen ved bedst", og at det naturlige udgangspunkt er robusthed gennem kompleksitet og diversitet. Det vil sige, at artsdiversitet giver resiliens og positive synergieffekter, som overstiger summen af de enkelte arters bidrag til økosystemet. Eksempelvis er plantesygdomme ofte tilpasset bestemte arter og har derfor sværere ved at sprede sig i artsdiverse dyrkningssystemer end i monokulturer.

Princippet inkluderer både diversiteten over og under jorden. Ved at øge diversiteten af plantearter over jorden, og dermed skabe et rodsystem med diverse rodtyper, skaber man habitat for flere mikrobielle arter og danner dermed grundlag for en højere underjordisk diversitet. Ligeledes giver en højere diversitet i plantebestanden også, alt andet lige, en større diversitet af organismer over jorden.

Integration af husdyr

Dette princip tager udgangspunkt i teorien omkring holistisk afgræsning, hvor overbevisningen er, at græsgange og græssende dyr gennem evolutionen har udviklet sig sammen, hvorfor de (stadig) er gensidigt afhængige. Hovedformålet er at bruge afgræsning som et redskab til at forbedre jordfrugtbarheden med positive miljøeffekter til følge.

Princippet har også til mål at operationalisere de forudgående principper, hvor man ved at integrere afgræsning i sædskiftet kan opretholde en produktion på arealet, samtidig med at dyrkningsjorden får en pause fra jordbearbejdning, mens jorden er dækket af et levende plantedække og kan indeholde langt flere plantearter samtidigt, end der er tilfældet ved dyrkning af enårige afgrøder.

I økologien er der allerede en vis integration af husdyr, da der er regler om, at dyrene skal være ude en del af året, alt efter typen af husdyr man har på bedriften. Her kan man gøre mere for at få dyrene endnu mere integreret i planteproduktionen og få dyrene med hele vejen rundt i sædskiftet og dermed udnytte de gavnlige effekter, de forskellige arter af husdyr kan have på jorden. Der kan selvfølgelig være praktiske foranstaltninger, som gør det svært, men ved hjælp af teknologi kan man måske nå målet. For fjerkræ og grise kan det f.eks. være en mulighed at anvende mobile stalde.

Recirkulering

Recirkulering spiller en rolle i forhold til at lukke næringsstofcyklussen, hvorved udnyttelsen af næringsstoffer i systemet højnes, og behovet for eksterne gødningsinput mindskes.

Store tab af næringsstoffer i systemet er en belastning for miljø og klima, og ved at øge recirkuleringen og udnyttelsen af næringsstoffer i systemet kan negative effekter på miljø og klima mindskes.

Tilførsel af komposterede biomasser til jorden virker også jordforbedrende, så en recirkulering af næringsstoffer i sammenhæng med kompostering har en positiv effekt på jordens frugtbarhed.

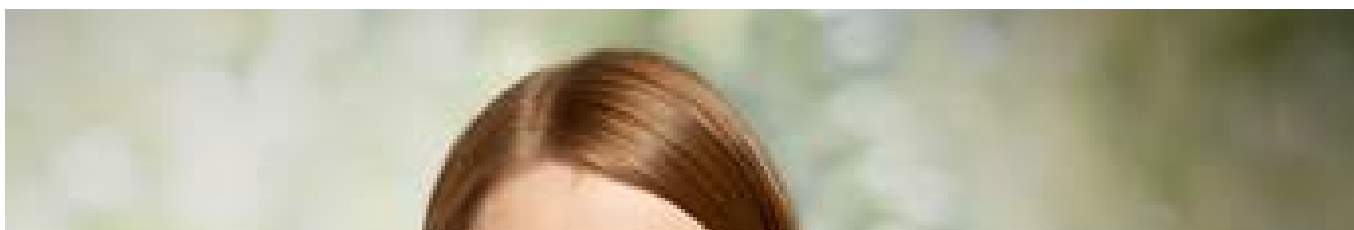
Foto: Tomas Fibiger Nørfelt

I Innovationscenter for Økologisk Landbrug arbejder vi videre med regenerativt landbrug i en økologisk kontekst i 2023, hvor vi bl.a. vil vurdere effekterne af regenerativ dyrkningspraksis på jordens sundhed, klima og biodiversitet via målinger, beregninger og beskrivelser.

[Flere nyheder](#)

[Tilmeld nyhedsbrev](#)

Kontakt

Majken Husted

Konsulent

Bæredygtighedsanalyser, kulstoflagring

[+45 40 17 71 26](tel:+4540177126)

mjhh@icoel.dk

.

.

Projektet er støttet af:

Fonden for **økologisk landbrug**

Kontakt

Innovationscenter for Økologisk Landbrug P/S
Agro Food Park 26
8200 Aarhus N

+45 78 78 01 20

info@icoel.dk

CVR 42543799

GLN/EAN 5790002639814

Følg os

[Cookies](#)

[Download logo](#)

[Tilmeld nyhedsbrev](#)

[Presse](#)